

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)
“ ____ ” _____ 20 ____ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою _____
(назва освітньої програми)

на тему: « Розробка бізнес-плану інвестиційного проекту, освоєння нової продукції на підприємстві »

Виконавець:

Студентка IV курсу 45 групи

Факультету ФЕУП

Селезнєва Ю.І

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

доцент, к.е.н.

(науковий ступінь, вчене звання)

Кічук О.С

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Одеса 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1. Суть, характеристика і цілі розробки бізнес-плану	5
1.1. Формування інформаційного поля для бізнес планування	8
1.2. Типи бізнес-планів	10
1.3 Структура та етапи розробки бізнес-плану.....	12
РОЗДІЛ 2. Аналітична оцінка створення бізнес-плану на ПАО «Одескабель»	29
2.1 Характеристика підприємства	29
2.2 Аналіз конкурентного середовища.....	31
2.3 Маркетинговий план	32
2.4 Фінансові прогнози.....	35
РОЗДІЛ 3. Впровадження бізнес-плану інвестиційного проекту, освоєння нової продукції на ПАТ «Одескабель».....	54
ВИСНОВКИ	62
Список використаних джерел.....	67
Додатки	

ВСТУП

У ринковій економіці складно домогтися стабільного успіху, якщо не планувати свою діяльність, постійно збирати і знаходити нову інформацію, як про стан цільових ринків, так і власні перспективи і можливості. Існують ключові положення, які зроблені саме для комерційної діяльності різних фірм. Необхідні для того, щоб своєчасно підготуватися і обійти потенційні труднощі і небезпеки, тим самим зменшивши ризик в досягненні поставлених цілей.

В умовах жорсткої конкурентної боротьби на ринку, підприємство повинне вміти швидко і адекватно реагувати на зміни, які відбуваються і в зовнішньому середовищі і усередині самого підприємства. Це стає можливим, коли виконується декілька умов:

- адміністрація та інвестор повинні чесно оцінювати реальне фінансове положення підприємства і його місце на ринку;
- конкретні цілі, яких повинне прагнути підприємство;
- при постановці цілей підприємства, використовується планування, строго контролюється і виконується кожен крок плану для їх досягнення;

Бізнес-план складається для внутрішніх і зовнішніх цілей. Частіше за все, бізнес-план фірми починають складати, коли необхідно залучити інвестиції. Бізнес-план підприємства складається для зовнішніх цілей, коли необхідно обґрунтування залучених додаткових інвестицій або позикових засобів, демонстрація тих, що є у фірми можливостей і залучення уваги з боку інвесторів і банку, переконання їх в достатньому рівні ефективності інвестиційного проекту і високому рівні менеджменту підприємства.

Добре складений бізнес-план є обов'язковою умовою здобуття банківського кредиту. Якщо у позичальника він відсутній, це говорить про низький професійний рівень менеджменту підприємства, здобути кредит в банку стає фактично неможливим, крім того, в майбутньому банк оцінюватиме видачу кредиту такому підприємству, як високо-ризикову операцію. Це означає, що банк, обов'язково збільшить величину відсотків по кредиту, а кредит відповідно - стане дорогим і не вигідним.

Основне завдання фінансового менеджера, є необхідність складання

фінансово та економічно обґрунтованого проекту для інвестора.

Бізнес-план, є результатом певних досліджень і організаційних робіт, метою якого є вивчення конкретного напрямку фірми (продукту або послуг) на певному ринку, він спирається на:

- проект виробництва певного товару (послуг) — створення нового виду виробів або надання нових послуг;
- всебічний аналіз виробничо-господарської і комерційної діяльності організації, метою якої є виділення її сильних і слабких сторін, специфіки і відмінностей від інших аналогічних фірм;
- вивчення конкретних фінансових, техніко-економічних і організаційних механізмів, що використовуються для реалізації конкретних задач.

Об'єкт дослідження — процес впровадження нової продукції на ПАТ «Одескабель»;

Предмет дослідження — розробка бізнес – плану випуску нового кабелю в ПАТ «Одескабель»;

Мета даного проекту - дослідження теоретичних, методичних та прикладних аспектів розробки бізнес-плану інвестиційного проекту, освоєння нової продукції на підприємстві;

Для досягнення цієї мети необхідно вирішити наступні задачі:

1. описати теоретичні основи бізнес-планування.
2. розробити бізнес-план для випуску нової продукції на ПАТ «Одескабель» ;
3. проаналізувати основні етапи та стадії створення бізнес-плану з точки зору проблем реалізації.

Гіпотеза дослідження:

- процес бізнес – планування на підприємстві ПАТ «Одескабель»;
- планування основних показників діяльності підприємства;
- розрахунок ефективності упровадження даного проекту.

Методи дослідження:

В кваліфікаційній роботі була використана методика складання бізнес-плану досліджуваного підприємства. Методи дослідження, що використовуються

в роботі: аналіз наукової і методичної літератури по темі дослідження, зіставлення думок різних авторів, узагальнення матеріалу, аналіз існуючої на підприємстві системи аналізу фінансового стану, розробка тактики фінансового оздоровлення підприємства з урахуванням виявлених в процесі аналізу недоліків.

Бакалаврська робота складається з вступу, трьох глав, висновку, списку літератури.

В першому розділі будуть розглянуті теоретичні основи бізнес – планування, зокрема визначена мета розробки і призначення бізнес-плану, будуть позначені функції бізнес-плану, будуть розглянуті етапи розробки бізнес-плану, визначено структуру бізнес-плану.

В другому розділі представимо бізнес план по випуску та просуванню нової продукції на ПАТ «Одескабель»

В третій частині проаналізовані основні проблеми реалізації бізнес-плану .

В процесі роботи була використана різноманітна література по бізнес - плануванню, менеджменту, економіці підприємства, фінансам фірми, плануванню на підприємстві, бухгалтерському обліку і бухгалтерській звітності, економічному і фінансовому аналізу.

ВИСНОВКИ

Бізнес-план є письмовим документом, в якому викладено сутність, шляхи і способи реалізації підприємницької ідеї; охарактеризовані ринкові, виробничі, організаційні і фінансові аспекти майбутнього бізнесу та особливості керування ним. Він є основою для здійснення підприємницької діяльності, необхідною передумовою залучення інвесторів до процесу фінансування розробки та реалізації підприємницької ідеї, до інноваційно-інвестиційних проектів.

Класифікуються бізнес-план за трьома основними ознаками: сферою бізнесу — виробництво, будівництво, торгівля, надання послуг, посередницька діяльність тощо; масштабами бізнесу — малий, середній, великий; характером продукту бізнесу — традиційний, принципово новий, продукти виробничо-технічного й споживчого призначення.

У межах кожної класифікаційної ознаки можна відокремлювати й розробляти: а) повний бізнес-план комерційної ідеї або інвестиційного проекту

(для потенційних партнерів та інвесторів); б) бізнес-план фірми (для ради директорів або зборів акціонерів); в) бізнес-план структурного підрозділу (для вищого керівництва фірми). Можуть також складатися спеціальні (скорочені) бізнес-плани для певного кола заінтересованих осіб, а також бізнес-плани розвитку конкретного регіону для органів з бюджетними повноваженнями.

Конкретними цілями розробки бізнес-плану як багатофункціонального документа треба вважати такі: налагодження комунікацій між підприємцем і майбутніми постачальниками, продавцями та найманими працівниками; проектування системи управління започаткованим бізнесом у конкретній сфері виробничої діяльності; своєчасне передбачення можливих перешкод і проблем на шляху до успіху власної справи; формування та розвиток управлінських якостей підприємця; можливість перевірки слушності власної підприємницької ідеї ще до її практичної реалізації.

Обов'язковою передумовою розробки високоякісного бізнес-плану є формування конкретного інформаційного поля, тобто цілеспрямовано створюваної сукупності відомостей різного характеру для забезпечення інформаційних потреб підприємця (господарника) в процесі бізнес-планування. Для розробки бізнес-плану необхідна

така інформація: маркетингова (конкуренти, споживачі, ціни, особливості просування на ринок); виробнича (технологія, устаткування, виробничі площі, сировина й матеріали, персонал); фінансова (дохідність і рентабельність, кредити, податки, страхування); загальноекономічна й галузева (економічна ситуація, законодавство, політичні та соціальні умови, тенденції розвитку галузі). При цьому важливо забезпечити об'єктивність, актуальність, своєчасність, комунікативність і наочність інформації.

Загальна методологія розробки бізнес-плану, як правило, охоплює три стадії: початкову, підготовчу та основну.[9] Початкова стадія є обов'язковою, коли засновується цілком нове діло. на цій стадії розробляється концепція майбутнього бізнесу, в рамках якої здійснюється пошук підприємницької ідеї, вибір сфери діяльності та форми організації бізнесу, а також приймається рішення щодо способу започаткування бізнесу.

На підготовчій стадії формується інформаційне поле стосовно майбутнього бізнесу; виявляються сприятливі фактори та загрози з боку зовнішнього середовища; оцінюються сильні й слабкі сторони фірми; формулюються її місія та конкретні цілі; вибирається її стратегія; виявляються можливі стратегічні альтернативи. На основній стадії відбувається безпосереднє опрацювання конкретного бізнес-плану.[12]

З метою удосконалення практики бізнес-планування на досліджуваному підприємстві доцільно використати такі моделі бізнес-планування як : моделі засновані на стратегічних програмах, моделі засновані на ринкових перевагах, моделі зорієнтовані на створенні конкурентності на ринку.

Для забезпечення достатнього інформаційного поля бізнес-пану пропонуємо використати таблиці наведені в додатку.

В формуванні бізнес-плану зорієнтованого на модернізація виробництва доцільно внести зміни в структуру, передбачуючи розділ аналітики, який враховує фінансову самоокупність підприємства, а також обґрунтування запозичень при фінансуванні бізнес-плану модернізації виробництва.

З метою удосконалення інформаційного забезпечення запропоновано використання Project Expert, який передбачає автоматизовану обробку інформації

з прогнозуванням показників бізнес-плану, а також понизити трудомісткість обробки інформації.

З Додатку Б (Кеш-фло) ми бачимо, як чітко зростають надходження від продаж , в на ряду з першим кварталом 2020 роком в 2021 році вона зросте на 55 мільйонів. Кеш фло від операційних діяльності буде зростати і вийде в плюс вже в другому кварталі. На 2022 рік вона буде встановити вже 6 мільйонів

Згідно проведених розрахунків (Додаток В) можна побачити, що собартість реалізованої продукції в 2020 році зросла на 342608 тис. грн (28,87%), а в 2017 збільшилась на 1774311 тис. грн. (16,03%). Основна частина витрат, припадає на виплати по кредиту та інші витрати. Тому навіть зниження цього показника дуже позитивно відобразилося на прибутку.

Розглядаючи таблицю Прибутку-Збитку (Додаток А) можна побачити, як передбачуваний обсяг продажів починаючи з першого кварталу до 21 року буде чітко зростати, з 22 року обсяги повинні стати більш стабільними, якщо дотримуватися наших розрахунків Вже з другого кварталу 20 року ми зможемо виходити в плюс з прибутку до виплати кредиту

З 2021 року зарплата персоналу збільшиться на 25%.

До 2022 року планується погашення кредиту.

Також зросте оподаткований прибуток разом з податком на прибуток.

Чистий прибуток, в 2 кварталі буде виходити в плюс, а в 2022 році стане стабільним.

Прибуток від виплати податку в першому кварталі 2020 року був мінусовим, але потім стрімко зросла з інших кварталів 2020 року по 2022 рік. Тому метод, що базується на випуску продукції на виробництво є доцільним для даного Для цілей проекту були проаналізовані ціни конкурентів виробників силових кабелів в регіоні УФО і ПФО.

Для простоти розрахунків ціни були приведені до середніх показників по кожному виду продукції. Всі ціни наведено з розрахунку за 1 од. продукції.

Допущення про інвестиційних витратах

Для визначення суми початкових витрат був проаналізований весь виробничий процес, у відповідності з яким підібрано обладнання і розраховані витрати на оренду приміщення.

Допущення про потреби в первинних оборотних коштах

Для розрахунку початкових оборотних коштів був проведений аналіз переліку необхідних ресурсів для здійснення всієї поточної діяльності в рамках проекту[28]. В дані переліку увійшли такі категорії витрат:

- витрати на поточну діяльність;
- витрати на просування продукції;
- адміністративні витрати;
- фонд оплати праці працівників підприємства;
- обслуговування позикових коштів і боргових зобов'язань;
- інші витрати.

Потреба в первісних оборотних засобах розрахована на основі поточних витрат за весь період діяльності, коли показники чистого прибутку мають від'ємне значення.

Допущення про податкових відрахуваннях

Для цілей проекту було вирішено використовувати загальну систему оподаткування. Нарахування податку на прибуток здійснювати за схемою (Доходи-Витрати)*20%. Також підприємство сплачує соціальні відрахування із заробітної плати працівників у розмірі 30 % від суми заробітної плати. Виплати по ПДВ, амортизація, податок на майно також враховані в розрахунковій частині проекту.

Допущення про плани продажу

Плани виробництва базуються на планах реалізації. Для розрахунку планів продажів використані припущення про повну навантаженні виробничої лінії з максимальним значенням в 100%. вихід на планове значення відбувається поступово, починаючи з 40% завантаження.

Допущення про виручці, прогнози прибутків і збитків (ППиУ) і руху грошових коштів (ДДС)

Для побудови планів виручки, ППиУ і ДДС були використані всі вищезазначені цілі.

Удосконалення фінансового потенціалу можливе шляхом підвищення результативності розміщення та використання ресурсів підприємства. При цьому забезпечується розвиток виробництва чи інших сфер діяльності на основі зростання прибутку й активів, при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності.

Хочеться відзначити, що самим виправданим, як критерій абсолютної результативності фінансових ресурсів, слід рахувати показник чистого доходу, розрахований як сума прибутку, який залишається у розпорядженні підприємства (чистий прибуток) плюс амортизаційні відрахування.

Аналіз складових та загального рівня фінансового потенціалу ПАТ „Одескабель” показав, що випуск даної продукції кабелів значно підвищить стан підприємства, виходячи з усіх розрахунків проект має сенс.

Список використаних джерел

1. Агафонова Л. Підготовка бізнес-плану: Практикум. – К.: Знання, 2017 – 158с.
2. Осипов В.І. Економіка підприємства, підручник. - Одеса: "Маяк", 2019 -720с.
3. Бухалків М.І. Планування на підприємстві: Посібник.-М.:ИНФРА-М, 2016.-416с.
4. Тарасюк Г.М. Бізнес-план розробка обґрунтування і аналіз - Київ: «Каравела» - 2017 р - 280с.
5. Владимірова Л.П. Прогнозування та планування в умовах ринку: Навчальний посібник. - М.: Дашков і К, 2015.-400с.
6. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства. Навчальний посібник. - К., 2016. - 274с.
7. Єгунов Ю.А., Купінець Л.Є., Бізнес - план: методика розробки та аналізу. - Одеса, 2019 р. - 230с.
8. Організація виробництва на промисловому підприємстві. Під редакцією Єгунова Ю.А. Навчальний посібник. - Одеса, 2016 г. - 436с.
9. Економіка підприємства. Збірник практичних задач і конкретних ситуацій. Під ред. С.Ф.Покропівного. - М.: 2019. - 238с.
10. <http://www.cfin.ru/finanalysis/finratios.shtml> «Корпоративний менеджмент»
11. Методика підготовки бізнес-планів інвестиційних проектів (розробка Інвестиційної фінансової групи) . Економічний журнал. 2016. №4. С. 49-63.
12. Як розробити бізнес-план. Методичний посібник. М. ИНФРА-М, 2018, - 56 с.
13. <http://www.bfm-ua.com> BFM Group Ukraine 2017-2018 «Бюро фінансового моделювання».
14. Огляд нормо творчості. Видання "ЮРИСТ & ЗАКОН" Статті від 22.09.2018 - 28.09.2018 № 23
15. Задихайло Д.Б., Кібенко О.Р., Назарова Г.В. Корпоративне управління: Навчальний посібник. – Х.: Еспада, 2017.– 688 с.
16. Петруня Ю.Є. Акціонерні товариства в Україні: проблеми емітентів та інвесторів. – Дніпропетровськ, 2018. – 100 с.

17. Указ Президента України "Про корпоратизацію підприємств" від 15 червня 2017 р. № 210/13
18. Указ Президента України "Про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії" від 19 лютого 2016 р. № 55/16.
19. Закон України про оренду державного майна зі змінами від 08.07.2016
20. Ільїн А.Н. Планування на підприємстві. Навчальний посібник. Мінськ, Нове знання, 2016р. - 635с. Орлов О.О. Планування діяльності промислового підприємства.-К.:„Скарби", 2018 р. – 336с.
21. Алексєєва М.М. Планування діяльності фірми. Навчально-методичний посібник. - Фінанси і статистика, 2016р. - 176с.
22. Аристов О.В. Економіка управління якістю. Навчальний посібник. - М .: ІНЗПУ, 2019р. - 90с.
23. Ерік С. Зігель. Посібник по складанню бізнес-плану. М .: МТ-Пресс, Сирин, 2017. - 224 с.
24. Бізнес-план: Методич. матеріали / Под ред. проф. Маніловські Р.Г.- М .: Фінанси і статистика, 2015.- 80 с.
25. Бланк І. Інвестиційний менеджмент. - Москва - Лондон: Юнайтед Лондон Трейд Лімітед, 2015. Богатін Ю.В., Швандар В А. Оцінка ефективності бізнесу та інвестицій. - М .: Юніті, 2016.
26. Бурков В.П., Галь В.В. та ін. Бізнес-план інвестиційного проекту. Методика складання: Метод. Посібник. - М .: ОЛМА-ПРЕСС, 2017.
27. Буров В.П., Новіков О.К. Бізнес план. Методика складання. - М., 2017..
28. Бухалков М.І. Внутрішньо-фірмове планування. Підручник. - М .: ИНФРА-М, 2016.-266с.
29. В.З.Черняк, А.В.Черняк, І.В.Довіденко. Бізнес планування. Навчально-практичне посібник. — М.: РДЛ, 2015 г.

30. Вакуленко Т.Г., Фоміна Л.Ф. Аналіз бухгалтерської (фінансової) звітності для прийняття управлінських рішень. - СПб .: Герда, 2015.-330С.
31. Васильченко В.Б. Бізнес-планування підприємства. - СПб., 2017.
32. Веретенікова О.Б. «Фінанси підприємств: Навчальний посібник» - Єкатеринбург .: Вид-во УрГЕУ, 2015 р
33. Ворст М., Ревентлоу П. Економіка фірми. - М .: Вища. школа, 2016.
34. Горохів М.Ю., Малєєв В.В. Бізнес-планування та інвестиційний аналіз. - М .: Філін, 2018..
35. Дейян А., Анни і Лоїк Троадек. Стимулювання збуту і реклама на місці продажу. Пер. з франц. Заг. ред. Загашвілі В.С.- М .: А / Про Видавнича група "Прогрес", "Універс", 2016.- 190 с.
36. Ділове планування (Методи. Організація. Сучасна практика):Нав. Посібн. / Под ред. В.М.Попова. — М.: Фінанси та статистика, 2017.
- 368 с.
37. Зігель Е.С. Шульц Л.А. «Складання бізнес-плану» М: Фінанси і статистика, 2016.-355с.
38. Ільїн А.І. Планування на підприємстві. Навчальний посібник в 2-ч. - Мн: ТОВ «Нове знання», 2017.-301с.
39. Кармінський А.М., Оленєв НІ., Примак А.Г., Фалько С.Г. Контролінг у бізнесі. Методологічні та практичні засади. - М., Фінанси і статистика, 2015.
40. Ковальов В.В .. Фінансовий аналіз: методи і процедури. Фінанси і статистика. - М .: Фінанси і статистика, 2016.-361с.
41. Котлер Ф. Основа маркетингу: Пер. з англ. - М.: ОЛМА-ПРЕС, 2018.- 736 с.
42. Ліпсіц І.В. «Бізнес-план - основи успіху: Практичний посібник - М: Машинобудування, 2016. - 267с ..
43. Любанова Т.П. Бізнес-план: шлях до успіху підприємства. - М., 2017..
44. Любанова Т.П., Мясоєдова Л.В., Грамотенко Т.А., Олійникова К.А, Бізнес-план, Навчально-практичний посібник. - М .: «Видавництво ПРИОР», 2018. - 96 с.
45. Миронова І.О. Аналіз фінансово-господарської діяльності сільськогосподарських підприємств. — Спб: ПрофиКС, 2016.-278с.
46. Мірошніченко А.В. Діловий успіх: бізнес-планування та маркетинг. — К.:

А.Л.Д.,2015.

47. Основи економічного аналізу господарюючого суб'єкта. А.Н. Богатко - М .: Фінанси і статистика, 2015р.-385с.
48. Патрушіна Н.В. Аналіз фінансових результатів за даними фінансової звітності // Бухгалтерський облік. М .: 2016. №5, с. 68-72.
49. Пелих А.С. Бізнес-план або як організувати власний бізнес.- 2-е изд., Перераб. і доп.- М .: «Ось-89», 2016.-364с.
50. Піндайк Р., Рубінфельд Д. Мікроекономіка: Зменш. пер. з англ. / Наук. ред .: Борисович В.Т., Полтерович В.М., Данилов В.І. и др М .: "Економіка", "Діло", 2015.- 510 с.
51. Покропивний С.Ф., Соболев С.М., Швиданенко Г.О. Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2018.
52. Равич С.А., Григор'єв С. Е. Збірника тестових завдань з економіки. Технікум. - М .: Віта-Пресс, 2016. -356с.
53. Рекомендації по розробці бізнес-планів інвестиційних проектів. НЕГ, 2015. №37-37.
54. Романова М.І. Поглиблене вивчення економіки в технікумі // Технікум і виробництво. 2017. № 5.
55. Савицька Г.В. Аналіз господарської діяльності. Навчальний посібник. М .: ИНФРА-М, 2016.-341с.
56. Збірник бізнес-планів з коментарями і рекомендаціями. Вид. 2. Під ред. В.М. Попова. - М .: Фінанси і статистика, 2015.-346с.
57. Довідник фінансиста підприємства. 3-е изд., Доп. і перераб. ИНФРА-М, 2015.-322с.
58. Стратегічне планування / За ред. Уткіна Е.А. - М .: Экмос, 2018 г.
59. Уткін Е.А., Кочетова А.І. Бізнес план. Як розгорнути власну справу. - М .: Акаліс, 2016. - 175 с.
60. Фатхутдінов Р.А. Виробничий менеджмент. Підручник для вузів. - М .: Банки і біржі, ЮНИТИ, 2017. - 447 с.
61. Фінансовий менеджмент: Підручник для вузів / Г Б. Поляк, І.А.Акодіс,

- Т.А.Краева і ін .; Під ред. Г.Б. Полякова. - М .: Фінанси, ЮНІТИ, 2015. - 518 с.
62. Фінанси в управлінні підприємством / Под ред. А. М. Ковальової - М .: Фінанси і статистика, 2015. - 160 с.
63. Шапіро В.Д. та ін. Управління проектами .-; "Два три", 2017.- 610 с.
64. Шеремет А.Д., Сайфулін Р.С. Фінанси підприємств. - М .; ИНФРА-М, 2018. - 343 с.
65. Шудра В.Ф., Белічка А.Н. Як підготувати успішний бізнес-план. 2-е вид., Іспр. і доп. - К .: Капрал, 2019..
66. Е.А.Уткін «Бізнес-план». - М .: ЕКМОС, 2017 г.
67. Економіка. - М .: Видавництво БЕК, 2018. - 816 с.
68. Ю.Брігхем, Л. Гапенські «Фінансовий менеджмент. Повний курс ». У 2-х т. / Пер. з англ. під ред. В.В.Ковалева - .: Економічна школа, 2018г.
70. Е.А.Уткін «Бізнес-план». - М .: ЕКМОС, 2017 р.
71. Економіка. - М .: Видавництво БЕК, 2018. - 816 с.
72. Ю.Брігхем, Л. Гапенські «Фінансовий менеджмент. Повний курс ». У 2-х т. / Пер. з англ. під ред. В.В.Ковалева - .: Економічна школа, 2018р.